

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1987/29

KARAR NO : 1987/33

ÖZET : Sıkıyönetimin kaldırılma-
sı durumunda henüz kamu davası
açılmamış suça ait davanın 1402
sayılı kanunun 23/3. maddesine
göre Adli Yargı yerinde görülme-
si gerektiği hk,

TCK.168, 173/3

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Mevlüt Kaplan (Mehmet Mevlüt Kaptan) Hüseyin Taka, Nejat
Narinç

O L A Y : Elazığ Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı, 15-4-1986
gününde, esas- 1985/77-karar 1986/34 sayı ile; 12-Eylül-1980 öncesinde sanıklar
Mehmet Çingil, Nejat Narinç, Haluk Eroğlu, Suavi Saygan, Sadettin Özaydın, Mevlüt Kap-
lan, Hüseyin Taka ve Mustafa Saygan haklarında yasa dışı örgüt mensubu olmak su-
çundan hazırlık soruşturması yapılmakta iken, Elazığ bölgesinde 19-3-1986 tarihin-
den itibaren sıkıyönetim kaldırılmış olduğundan, 1402 sayılı kanunun 23. maddesi
gereğince görevsizliğe ve dosyanın yetkili ve görevli Seydişehir C. Savcılığına
gönderilmesine karar vermiştir.

Seydişehir C. Savcılığı; 7-5-1986 gün, 360-19 sayılı iddianame ile, sanık-
lardan Mehmet Çingil, Haluk Eroğlu, Suavi Saygan, Sadettin Özaydın ve Mustafa Saygan
haklarındaki evrakı tefrik ederek, sanıklardan Mevlüt Kaplan'ın THKP-C, Kurtuluş
adlı yasa dışı silahlı örgüte girdiği ve örgüte taraftar kazanma görevini sürdür-
düğü ve kurtuluş adlı gazete ile Türkiye genelinde bu görevi yaptığı, diğer sa-
nıklar Hüseyin Taka ile Nejat Narinç'in de keza aynı örgüte üye oldukları, sanık
Hüseyin Taka'nın 1977 yılında Ankara'da sendikal faaliyetlerle işe başlayarak ve
1983 yılında İstanbul'a yerleşerek Kurtuluş örgütüne üye olarak girdiği ve faali-
yetlerini sürdürmekte iken yakalandığı ve sanık Nejat Narinç'in de Seydişehir
Halk Evleri Derneği faaliyetlerine 1978 yılında başlayıp, daha sonra THKP-C, Kur-
tuluş örgütüne üye olup, yasa dışı faaliyetlerini sürdürdüğü ileri sürülerek ve
suç tarihi olarak 12-Eylül-1980 öncesinden Ekim-1984 tarihine kadar suçun devam
ettiği belirtilerek, sanık Mevlüt Kaplan'ın TCK'nun 168/1., 173/3., ve Hüseyin

.... / ....

Taka ile Nejat Nariñ'in TCK'nun 168/2.,173/3.,maddelerle tecziyeleri istemi ile haklarında kamu davası açmıştır.

Seydişehir Ağır Ceza Mahkemesi, 17-6-1986 tarihinde,1986/40-47 sayı ile; sanıklardan Mevlüt Kaplan hakkında İstanbul Sıkıyönetim 2 Nolu Askeri Mahkemesinde aynı nitelikte başka bir dava olduğu ve keza, sanık Hüseyin Taka hakkında da aynı mahkemeye açılmış derdest dava bulunduğu ve sanıklardan Nejat Nariñ'in de kaçak olarak Fransa'da bulunduğu anlaşıldığı belirtilerek,aradaki istibat sebebiyle bu davanın sıkıyönetim askeri mahkemesinde görülmesi uygun olduğu gerekçesi ile görevsizlik kararı vermiştir.

İstanbul 1.Ordu Komutanlığı Sıkıyönetim 2 Nolu Askeri Mahkemesi, 29-8-1986 gününde,1986/218-197 sayı ile; kendi mahkemesinin 1985/179 esas sayısında sadece sanıklardan Mehmet Mevlüt Kaplan hakkında açılmış bir kamu davası mevcut olup,diğer iki sanık hakkında mevcut bir dosya bulunmadığı ve İstanbul ilinde sıkıyönetim uygulamasının 19-11-1985 günü sona erdiği ve 1402 Sayılı Kanu'nun 23. maddesine göre sıkıyönetim kaldırılması durumunda,sıkıyönetim askeri mahkemelerinin yalnız ellerinde bulunan davaların sonuçlandırılması ile görevli oldukları ve bu mahkemelere yeni dava açılmıyacağı belirtilmesine göre,davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiğini belirterek görevsizlik kararı vermiştir.

Böylece; her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasına 2247 sayılı kanunun 14.maddesinde belirlenen olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş ve dosya,İstanbul 1.Ordu Komutanlığı Sıkıyönetim Askeri Savcılığı'nın 23-2-1987 gün, 90435 sayılı yazısı ile Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda,Y.İsmet Ayer, Mebrure Gözdemir,A.Mazhar Akman,Necati Karakış,Ergun Argon ve A.Vahap Özaslan'ın katılmaları ile yaptığı 9-3-1987 günlü toplantıda,geçici raportör Hakim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan;toplantıya,Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Bekir Mavioğlu ve Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Caner Seben'in Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

İncelenen dosya içeriğine göre,Seydişehir C.Savcılığı'nın 7-5-1986 gün, 360-19 sayılı iddianamesi ile sanıklar Mevlüt Kaplan,Hüseyin Taka ve Nejat Nariñ'in THKP-C Kurtuluş adli yasa dışı örgüte üye oldukları ileri sürülerek,sanık

Nu

Mevlüt Kaplan'ın TCK'nun 168/1.,173/3., ve sanık Hüseyin Taka ile Nejat Nariñç'in de TCK'nun 168/2.,173/3.,maddelerle tecziyeleri istemi ile haklarında kamu davası açıldığı ve Seydişehir Ağır Ceza Mahkemesi'nce 17-6-1986 gününde,1986/40-47 sayı ile; sanıklardan Mevlüt Kaplan ile Hüseyin Taka haklarında İstanbul Sıkıyönetim 2 Nolu Askeri Mahkemesi'nde derdest dava bulunduğu ve sanık Nejat Nariñç'in de yurt dışında kaçak olduğu anlaşıldığı gerekçesi ile görevsizlik kararı verildiği ve dava dosyasının gönderildiği İstanbul 1.Ordu Komutanlığı Sıkıyönetim 2 Nolu Askeri Mahkemesi'nce 29-8-1986 gününde,1986/218-197 sayı ile; İstanbul ilinde sıkıyönetimin 19-11-1985 günü kaldırıldığı ve 1402 Sayılı Kanunun 23.maddesine göre, kendi mahkemesine yeni dava açılmıyacağı,gerekçesi ile görevsizlik kararı verildiği, anlaşılmaktadır.

Sanıkların,atılı suçtan dolayı yargılanmaları gereken görevli ve yetkili mahkemenin tayin ve tespit edilebilmesi için,öncelikle "sıkıyönetimin kaldırılması halinde sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görev ve yetkisini düzenleyen 1402 Sayılı Sıkıyönetim Kanunu'nun 23.maddesinin incelenmesi gerekir.

Sözü edilen madde aynen "sıkıyönetimin kaldırılması durumunda sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülmekte bulunan davalar sonuçlandırılıncaya kadar,bu mahkemelerin görev ve yetkileri devam eder.Bu mahkemelerin hangi komutanlık nezdinde göreve devam edeceği 353 Sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluş ve Yargılama Usulü hakkındaki yönetim göre tespit edilir.Adı geçen mahkemeler 1402 sayılı kanun hükümlerini uygular..... kamu davası açılmamış dosyalar ile duruşmanın tatiline karar verilmiş davalar,durumlarına,mahiyetlerine ve kanun hükümlerine göre görevli ve yetkili mercilere gönderilir" denilmektedir.

Burada önemli olan ve açıklığa kavuşturulması gereken husus,adı geçen maddenin 1.fıkrasında yer alan ve görevi düzenleme bakımından sıkıyönetimin kaldırılması hali için değişik bir kural getiren "sıkıyönetim mahkemelerinde görülmekte olan davalar" deyimini olmaktadır. 1402 sayılı sıkıyönetim kanununun 23.maddesinin 1., ve 3. fıkraları birlikte değerlendirildiğinde,kanun koyucu tarafından sıkıyönetim askeri mahkemelerinde açılmış bulunan davaların sıkıyönetimin kaldırılması halinde dahi,bu mahkemelerde görülerek sonuçlandırılmasının öngörüldüğü ve ancak,sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra artık bu mahkemelere yeni bir dava açılmasının da mümkün olmadığı anlaşılmaktadır.

A. W

Dava konusu olayda, sanıklar hakkında henüz hazırlık soruşturması aşamasındaki soruşturma evrakı, Elazığ Bölgesinde sıkıyönetimin kalkması üzerine, Elazığ Sıkıyönetim Askeri Savcılığı'na, görevsizlik kararı verilerek Seydişehir C. Savcılığı'na gönderildiğine göre, adı geçen savcılıkça sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra adli yargı yerinde açılan davada, bu yargı yerince sıkıyönetimin kaldırıldığı bölgedeki sıkıyönetim askeri mahkemesinin görevli olduğu gerekçe gösterilmek suretiyle görevsizlik kararı verilemeyeceğinin kabulü gerekir. Karşıt bir düşünce adı geçen maddenin 3. fıkrasında öngörülen "kamu davası açılmamış dosyalar ile duruşmanın tatiline karar verilen davalar durumlarına, mahiyetlerine ve kanun hükümlerine göre görevli ve yetkili mercilere gönderilir" biçimindeki sıkıyönetim askeri savcısına dahi sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra bu mahkemede kamu davası açma yetkisi tanımayan kuralla bağdaştırılamaz.

İnceleme konusu uyuşmazlıkta, Adli Yargı yeri olan Seydişehir Ağır Ceza Mahkemesi'nce, bu ilçenin bağlı olduğu Eskişehir ilinde 19-11-1984 ve dava dosyasının gönderildiği İstanbul'da 19-11-1985 tarihlerinde sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra, 17-6-1986 tarihinde görevsizlik kararı verilmiş olduğuna, sıkıyönetimin kaldırılması durumunda sadece görülmekte bulunan davalar sonuçlandırılincaya kadar görev ve yetkisi devam eden İstanbul Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'nde, sıkıyönetimin kaldırılış tarihinden sonra kamu davası açılmıyacağına göre, bu tarihten sonra verilen görevsizlik kararına konu olan dava için 1402 sayılı sıkıyönetim kanununun 23/1. maddesinde belirtilen anlamda "görülmekte olan bir davanın" bulunduğu kabul edilemez.

Bu durumda dava 1402 sayılı kanunun 23. maddesi uyarınca Adli Yargı yerinin görevine girdiğinden Seydişehir Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

.../...

[Handwritten signature]

S O N U Ç : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Seydişehir Ağır Ceza Mahkemesi'nin 17-6-1986 günlü, 1986/40-47 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına 9-3-1987 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Servet Tüzün

Üye

Y. İsmet Ayer

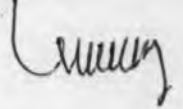
Üye

Mebrure Gözdemir

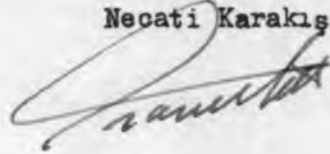
Üye

A. Mazhar Akman

Üye

Necati Karakıs

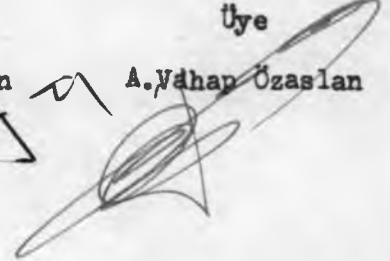
Üye

Ergun Argon

Üye

A. Yahya Özaslan

G/T.

in